

Mura Zorgadvies

Edisonring 15
6669 NA Dodewaard
0488 4174 00
info@mura.nl
www.mura.nl

Gezond en Vitaal Culemborg

**Startdocument op weg naar een domein overstijgende integrale plan
voor preventie, sport en gezond en actief leven**

28 februari 2023

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer	3
2. Inleiding.....	4
3. De bestaande akkoorden en de Gemeente Culemborg	5
4. Op weg naar een gezamenlijke ambitie voor sport, preventie, gezond en actief leven in Culemborg.....	7
5. Aanpak en succesfactoren.....	10
Bijlage I Landelijke akkoorden	12
Bijlage II Beleidsnotities Gemeente Culemborg.....	28
Bijlage III Programmeringstafels en uitvoeringsplannen vanuit het Lokaal Preventieakkoord Culemborg (2021-2022-2023).....	31
Bijlage IV Sport- en beweegakkoord Culemborg (2020-2021-2022).....	34

1. Leeswijzer

Dit document dient als startdocument in het traject waarin de gemeente Culemborg samen met partners uit de stad wil komen tot een samenhangend plan voor sport, preventie en gezond en actief leven. In dit traject worden bestaande ambities en doelen als uitgangspunt en zoekt de gemeente met alle partners uit de stad naar het antwoord op de vraag wat nu echt nodig is om de komende jaren het verschil te maken.

Dit startdocument geeft inzicht in de verschillende akkoorden die de rijksoverheid heeft afgesloten met landelijke overlegpartners in de zorg-sport-welzijn en met de gemeentelijke overheid. Daaraan toegevoegd zijn ook de beleidsplannen van de Gemeente Culemborg inzichtelijk met de vastgestelde afspraken met de lokale overlegpartners.

Vervolgens wordt op basis van deze landelijke akkoorden en lokale akkoorden en beleidsplannen een aanzet gemaakt voor een gezamenlijke visie en ambities. Hierbij wordt een drietal samenhangende werkterreinen benoemd: sport en bewegen, gezondheid en vitaliteit en sociaal welzijn.

2. Inleiding

In de afgelopen jaren, is er veel in gang gezet op gezondheid, preventie en een sterke sociale basis door het Rijk, door Gemeenten en andere betrokken partijen. Met alle wetgeving, nota's en akkoorden en bestaande lokale en regionale werkstructuren ligt er een goede basis. Maar er is meer samenhang en verbinding nodig tussen de verscheidenheid aan programma's en partijen om mensen gezond en vitaal te houden. De volgende stap is het bevorderen van een gezond leven en dat vraagt om een domein-overstijgende, integrale en langjarige aanpak. Het goed vormgeven van preventiebeleid is complex, vraagt deskundigheid en vereist goede samenwerking tussen veel verschillende spelers uit verschillende beleidsdomeinen.

Zowel de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) als de zorgverzekeraars (ZV) hebben uitgesproken dat er een verschuiving van zorg naar preventie moet gaan plaatsvinden: een verschuiving van focus op ziekte naar focus op gezondheid. In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) is verder uitgewerkt hoe dit zou moeten worden vormgegeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op deze akkoorden). Ook financiering wordt meer integraal vormgegeven en vindt voor gemeenten plaats via de Specifieke Uitkering (SPUK).

Gezondheid is breder dan alleen afwezigheid van ziekte en klachten. Als je door de bril van positieve kijkt, dan ligt het accent op veerkracht en preventie; hoe ga je om met uitdagingen in het leven en zorg je ervoor dat je leven betekenis vol is? Het gaat hierbij om het versterken van het normale leven, hiervoor is het belangrijk om in te zetten op preventie vanuit de lokale basisvoorzieningen. Daar komt bij dat het zorgstelsel onder druk staat. De zorgvraag neemt alleen maar verder toe door o.a. de vergrijzing. Het voorkomen van gezondheidsproblemen, zowel bij mensen met hoog risico op ziekte als ook als (onderdeel van de) behandeling is belangrijk om de kwaliteit, toegankelijkheid en houdbaarheid van het zorgstelsel te kunnen waarborgen.

In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoefte en de mogelijkheden van de hulpvrager. Het sociale en publieke domein is de eerst aangewezen plek voor ondersteuning. Hiermee wordt bijgedragen aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg.

3. De bestaande akkoorden en de Gemeente Culemborg

De afgelopen jaren is er lokaal al een goede basis gelegd voor de verbetering van de gezondheid in Culemborg. Het Lokaal Preventie Akkoord (LPA) (bijlage III) en Sportakkoord (bijlage IV) hebben geleid tot meer integrale lokale samenwerking. Er lopen verschillende programma van jong tot oud om de gezondheid te bevorderen.

Er gebeurt dus al heel veel in Culemborg, maar de uitdagingen die voor ons liggen zijn nog groter. Daarom is het van belang om nog meer te gaan samenhang te brengen tussen de verschillende onderdelen in gezondheidsbeleid, sport, bewegen en de sociale basis.

Als we alle bestaande akkoorden en beleidsnotities van de Gemeente naast elkaar leggen, komt hier de volgende conclusie uit naar voren:

We zien dat in alle sectoren de zorgvraag fors toeneemt door onder andere de vergrijzing. Door de arbeidsmarktproblematiek die in alle sectoren in meerdere of mindere mate speelt, kunnen we deze toename niet goed opvangen. Daarnaast neemt de complexiteit van de zorgvragen toe. Ziekten waar men vroeger aan kwam te overlijden (zoals kanker, hartfalen en nierfalen) zijn vaker chronische ziekten waar mensen de rest van hun leven voor behandeld moeten worden. Tegelijkertijd neemt het aantal patiënten met meerdere aandoeningen toe. Dit zorgt ervoor dat in alle sectoren de zorg onder druk staat.

Voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing voor gezocht worden. De investering op preventie moet hoge zorgkosten later voorkomen. Gezondheid is belangrijk in elke fase van het leven en gezondheid wordt door vele factoren beïnvloed. Vanuit een brede blik op preventie moet gewerkt worden aan een beweging naar de “voorkant”. Passende zorg op de juiste plaats, laagdrempelige maatschappelijke ondersteuning en een integrale aanpak om de stap naar gezondheidszorg te voorkomen.

Een gezonde leefstijl en dagelijks bewegen speelt een essentiële rol in een gezonde toekomst van de bevolking in Nederland. Zo kan een verandering in je leefstijl veel aandoeningen vertragen en mogelijk voorkomen. Bewegen, gezonde voeding, je verbonden voelen met de mensen om je heen zijn belangrijke voorwaarden om je goed te voelen en gezond te blijven.

De Culemborgse samenleving moet duurzaam veranderen om een gezonde leefstijl en bewegen in het dagelijks leven te stimuleren. Daarvoor zijn passende werkende en samenhangende leefstijlinterventies nodig. Of iemand ervoor kiest om gezonder te gaan leven, hangt af van thema's als kunnen bewegen, goed slapen, voldoende inkomen, het gevoel hebben mee te kunnen doen in de maatschappij. Vanuit de gemeente wil men een integraal aanbod bieden om Culemborgers vitaal en gezond te laten zijn door middel van het activeren tot (nog) meer bewegen en sporten en oog te hebben voor het sociaal welzijn van hun inwoners.

Waar staan we nu

In Culemborg wordt actief gewerkt aan het lokaal preventie akkoord en sportakkoord. Door het lokaal preventieakkoord en sportakkoord te ondertekenen, hebben de organisaties zich aangesloten bij de beweging om samen gezondheid en preventie in Culemborg te versterken en geven zij aan intrinsiek gemotiveerd te zijn om zelf actief met andere partijen te willen werken aan gezondere inwoners en een gezondere stad. Dit akkoord is een start geweest voor het verder verbreden van de beweging waar in de toekomst ook steeds meer partijen en inwoners zich bij kunnen aansluiten. Op deze manier zetten we ons samen actief in voor positieve gezondheid, meer bewegen en preventie, zodat iedereen in Culemborg de mogelijkheid heeft om gezond te leven en gezonde keuzes te maken.

Hierin zijn in verschillende domeinen met verschillende zorg -en welzijnsorganisaties activiteiten uitgerold om de jeugd, de volwassen en de ouderen in Culemborg handvatten te geven om gezonder en actiever te leven (zie bijlage).

In beide akkoorden staan mooie ontwikkelingen en uitdagingen. De aanpak van de verschillende ambities zijn nog op zichzelf staand en moeten zich nog meer ontwikkelen tot een integrale ambitie, waarbij de verschillende zorg en welzijnspartijen meer gaan samenwerken. En dat is nu juist de ambitie binnen de brede SPUK regeling. Concluderend is er een goede basis van waaruit men verder kan bouwen aan integrale gezamenlijke ambities gericht op Sport & Bewegen, Gezond & Vitaal leven en Sociaal Welzijn.

Sport & Bewegen
Sportakkoord

- Sport&bewegen voor iedereen in Culemborg
- Kinderen en jongeren bewegen vaker en beter

Gezond & Vitaal
Huidige LPA

- Aanpak overgewicht
- Aanpak valpreventie
- Mentale gezondheid
- Leefomgeving
- Alcoholpreventie

Sociaal welzijn
Huidige LPA

- Eén tegen Eenzaamheid

Waar willen we naartoe

Om zorg voor iedereen toegankelijk, van goede kwaliteit en betaalbaar te houden, zijn er veranderingen nodig waarin passende zorg geleverd moet gaan worden. Om deze verandering te realiseren in de samenleving is het nodig om gezondheid te verankeren in alle beleidsterreinen. Het IZA, het GALA en de WOZO (bijlage I) geven aanleiding om de beweging naar mentale en fysieke gezondheid en preventie te maken.

Ondanks de toenemende bewustwording van een gezonde leefstijl en het belang van bewegen, haalt de helft van de Culemborgers toch nog niet de beweegnorm. En is het gezond en vitaal leven nog niet een standaard onderdeel van hun dagelijks leven. Het bewegen en sporten zal een onderdeel moet worden van het gezond en vitaal leven. Het fysieke welbevinden hangt samen met de mentale gezondheid en indirect ook met het sociaal welzijn. De drie verschillende aspecten hebben allen invloed op elkaar en zorgen voor het verbeteren van het algeheel welbevinden.

Een gezonde leefstijl met aandacht voor een gezonde leefomgeving, vanaf het prille begin van het leven, moet onderdeel gaan worden van het dagelijks leven van de Culemborgers. En deze integrale benadering is nodig voor de verandering om zorg en welzijn toekomstbestendig te houden. De brede SPUK regeling gaat hierbij helpen om gezamenlijk aan het werk te gaan met integrale ambities. Als we deze speerpunten naast alle huidige akkoorden en beleidsnotitie leggen, blijkt dat Culemborg op de goede weg zit, maar dat ook verdieping en verbreding nodig is.

Speerpunten uit de SPUK bij de drie deelambities

In de tabel hiernaast beschrijven we hoe de deelgebieden die wij onderscheiden gekoppeld kunnen worden aan de verschillende regelingen die onder de brede SPUK-regeling vallen.

Sport & bewegen	Gezondheid	Sociale basis
Brede regeling combinatiefunctionarissen (BRC)	Terugdringen <u>gezondheids</u> achterstanden	Versterken sociale basis
Lokale uitvoering sportakkoorden	Kansrijke start	Mantelzorg
	Aanpak overgewicht	Eén tegen eenzaamheid
	Aanpak valpreventie	Welzijn op recept
	Lokale en regionale aanpak preventie	
	Mentale gezondheid	
	Leefomgeving	
	Alcoholpreventie	

4. Op weg naar een gezamenlijke ambitie voor sport, preventie, gezond en actief leven in Culemborg

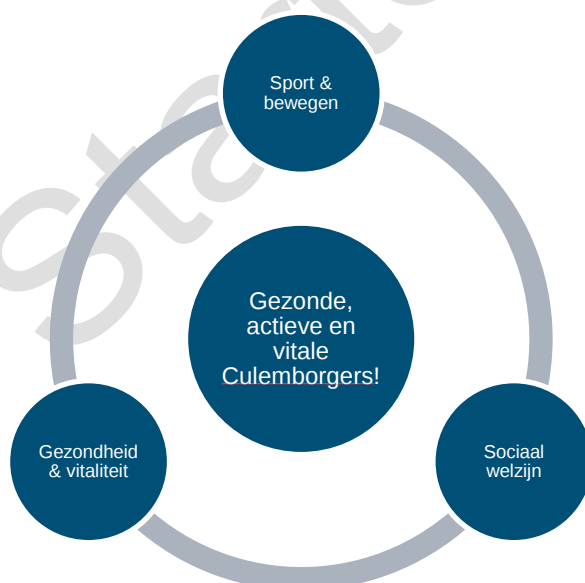
De gemeente Culemborg werkt, samen met de stad, haar inwoners en haar partners, aan een 'samenhangend duurzaam plan voor preventie, sport en gezond en actief leven' voor de jaren 2024-2027. De programma's uit de brede SPUK regeling worden hierin verwerkt.

We nemen de ambities en doelen uit de diverse landelijke en lokale beleidsnotities en akkoorden als uitgangspunt. Hierin zien we drie deelgebieden terugkomen die alle drie nodig zijn voor gezonde, actieve en vitale Culemborgers. Namelijk: Sport & Bewegen, Gezondheid & Vitaliteit en Sociaal Welzijn. De uitdaging is om de ambities te integreren en slimme verbindingen te leggen. Hierbij houden we rekening met de diversiteit aan inwoners. Verschillende inwoners hebben verschillende behoeften. We kijken niet naar 'one size fits all' oplossingen, maar proberen het aanbod aan preventie, ondersteuning en zorg zo goed mogelijk af te stemmen op de vraag en behoefte van de inwoners.

Op basis van de bestaande plannen en akkoorden, doet de gemeente Culemborg het voorstel voor de volgende integrale visie en ambitie:

De stip op de horizon is een gezonde Culemborgse bevolking in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, tot aan het levenseinde wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties. Hierbij proberen we rekening te houden met de diversiteit van inwoners en hun verschillende behoeften.

Doordat Culemborgers gezond en actief leven, zijn zij vitaal en hebben ze een plek in de samenleving waarbij ze een waardevolle bijdrage leveren aan het sociaal welzijn van zichzelf en hun omgeving.

Zoals gezegd onderscheiden we in deze ambitie voor gezonde, actieve en vitale Culemborgers drie deelgebieden: Sport & Bewegen, Gezondheid & Vitaliteit en Sociaal Welzijn.

Deze worden hieronder per deelgebied uitgewerkt.

Sport & Bewegen:

Sport en bewegen kunnen veel betekenen voor een goede gezondheid. Sport en bewegen leeft op lokaal niveau, zoals te zien in het sportakkoord. Een akkoord dat de gemeente, de sport en maatschappelijke organisaties bij elkaar brengt en zorgt dat de maatschappelijke waarde van sport en bewegen nog beter wordt benut.

Sportverenigingen en hun vrijwilligers vervullen een cruciale rol hierin. Inwoners ontmoeten elkaar, werken aan een gezamenlijk doel, verhogen de saamhorigheid en creëren tegelijkertijd een aantrekkelijk sport- en beweegaanbod.

Sport en bewegen moet (nog) meer een onderdeel worden van het dagelijks leven; de voorwaarden om te kunnen sporten moeten verbeterd worden. Het gaat dan met name om de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen. Belangrijke aandachtspunten zijn: kwalitatief sterke sportaanbieders die veilig en toegankelijk zijn voor iedereen. Ook wil men een grotere doelgroep bereiken; de niet sportende mensen en hen prikkelen om in beweging te komen. Daarnaast zou het goed zijn dat sport meer betekenis krijgt; in de zin van bevorderen van gezondheid, energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven en een bijdrage levert aan het tegengaan van eenzaamheid en kansengelijkheid. Sport & Bewegen krijgt hierdoor een bredere maatschappelijke positie.

Sport en bewegen is voor iedereen in Culemborg, minstens 75% van de Culemborgers voldoet aan de beweegnorm. Inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezonder door te bewegen en ervaren dat bewegen preventief werkt. Zowel voor de jeugd, als voor volwassenen en ouderen zijn er voldoende mogelijkheden om te bewegen.

Hiertoe maken we sport en bewegen aantrekkelijk en toegankelijk voor alle inwoners van Culemborg. De Culemborgse sporters en evenementen vormen een inspiratie voor de samenleving. De organisatie en aanbieders van sport en bewegen zijn toekomstbestendig, hebben duurzame en functionele voorzieningen en werken samen met de gemeente en zorgprofessionals om invulling te geven aan bewegen en sporten in Culemborg.

Gezondheid & Vitaliteit

De rol van preventie en een gezonde leefstijl in de zorg en publieke gezondheid krijgt steeds meer aandacht in het volksgezondheidsbeleid. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) beschrijft in o.a. het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond Leven Akkoord (GALA) en het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) dat meer aandacht voor preventie & gezonde leefstijl een belangrijke bijdrage leveren aan toekomstbestendige zorg.

De huidige inzichten laten zien dat specifieke leefstijlinterventies in sterke mate kunnen bijdragen aan een effectieve behandeling van chronische aandoeningen.

De focus meer leggen op veerkracht, waardoor je makkelijker kan omgaan met de uitdagingen in het leven. Het gaat om meer energie krijgen, fitter en sterker worden, jezelf ontwikkelen en positief in het leven staan en gezonde keuzes kunnen maken.

Door bewust bezig te zijn met je gezond en vitaal voelen, heb je zelf een grote invloed op je welbevinden. Gezond zijn en gezond blijven is belangrijk voor iedereen.

Inwoners van Culemborg voelen zich gezond & vitaal, hebben een gezonde leefstijl en zijn weerbaar om gezonde keuzes te maken die gericht zijn op positieve gezondheid.

Hiertoe biedt de gemeente een passende ondersteuning in de zelfredzaamheid van mensen en bevorderen het gezond en actief leven. Er wordt gestreefd naar mentaal, fysiek en maatschappelijk welzijn met aandacht voor de leefomgeving, leefstijl, (mentale) gezondheidsvaardigheden en het sociale netwerk van de inwoners in het dagelijkse leven. Het uitgangspunt is passende ondersteuning / zorg op de juiste plaats door je juiste professionals. Voor preventie, ondersteuning en inzet op een gezonde leefstijl is het sociaal domein daarvoor de eerst aangewezen plaats.

Sociaal Welzijn:

Participatie gaat over meedoen in de samenleving. Mensen kunnen op allerlei manieren participeren: werk, (arbeidsmatige) dagbesteding, onderwijs, onderlinge hulp, vrijwilligerswerk, in verenigingen en sociale netwerken. Iedereen moet kunnen meedoen: jong of oud, man of vrouw, met beperking of zonder.

Door gestimuleerd te worden om onderdeel te zijn van de maatschappij, voelen mensen zich gezonder en vitaler. Het meedoen en ontmoeten vindt plaats in alle sectoren en heeft een grote relatie met het welzijn van de inwoner. Meedoen aan de samenleving, is naast kunnen en moeten ook nog een kwestie van willen en durven. Hierbij speelt een goede sociale basis ook een belangrijke rol, deze lijkt ook steeds belangrijker te worden in de samenleving.

Culemborgers voelen zich verbonden en maken actief deel uit van de maatschappij. Alle inwoners van Culemborg hebben volop de mogelijkheid om zich te ontwikkelen op verschillende domeinen en kwetsbare inwoners hebben meer gelijke kansen op sociaal welzijn.

Er worden verschillende mogelijkheden geboden om elkaar laagdrempelig te ontmoeten, zich te ontplooiën, te ontspannen en elkaar te helpen. Men kijkt naar elkaar om in de wijk, in een vroeg stadium wordt ingezet op passende zorg & ondersteuning. Er staat een sterke basiszorg, waarin iedereen vitaal kan leven en vitaal ouder kan worden.

5. Aanpak en succesfactoren

De kansen om gezondheidswinst te realiseren zijn groter wanneer de aanpak aan een aantal voorwaarden voldoet. Dit gaat over de uitgangspunten en de manier waarop wordt samengewerkt aan (de uitvoering van) een samenhangend plan voor sport, preventie en gezond en actief leven.

1. Politiek en bestuurlijk draagvlak

Het college van B&W en de raadsleden zijn enthousiaste en betrokken ambassadeurs van het de brede SPUK regeling. Zij zorgen dat een gezonde omgeving en leefstijl op de agenda staat van ál het gemeentelijk beleid, van zorg tot ruimtelijke ordening en van sport tot economische zaken. Ook alle samenwerkingspartners kijken binnen hun eigen organisatie breed naar hoe gezondheid en gezondheidsbevordering in hun beleid en activiteiten kunnen worden versterkt en geborgd.

2. Participatie en betrokkenheid burgers

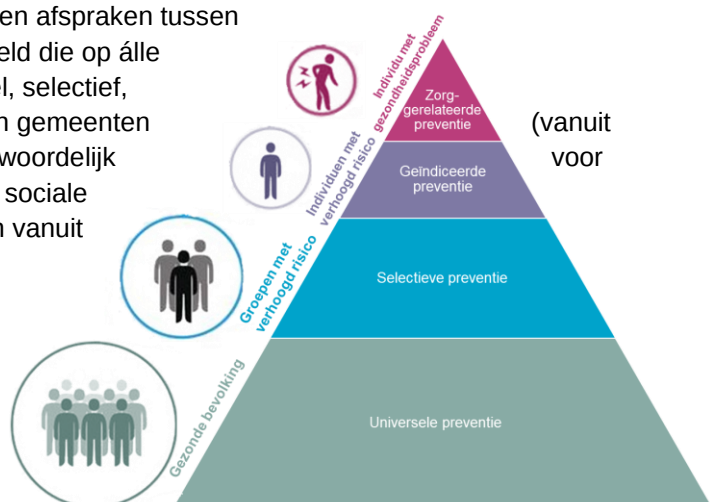
Samen werken met de mensen om wie het gaat is een van de succesfactoren om tot een effectieve aanpak te komen. Door behoeften en drijfveren van en met inwoners in beeld te brengen kun je beter aansluiten bij de belevingswereld, sociale normen, dagelijkse zorgen en de leefsituatie van inwoners. Zij weten als geen ander welke barrières en kansen er in hun gezin, wijk, dorp of stad zijn om gezonder te leven. Verandering vraagt om samenwerking met de hele gemeenschap. Per ambitie kijken we hoe participatie het beste kan worden vorm gegeven. We zoeken actief de verbinding met inwoners van diverse achtergronden en leeftijden, zowel georganiseerd (bijvoorbeeld adviesraad sociaal domein, wijkraden, moskee, kerk) als ongeorganiseerd.

3. Publiek-private samenwerking

De gezondheid van alle Culemborgers is een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat krijg je alleen voor elkaar door met publieke én private partijen samen te werken. Het bedrijfsleven heeft een grote impact op de leefomgeving en deze partnerships kunnen daarom iets unieks creëren.

4. Verbinding preventie en zorg

Deze verbinding draait om samenwerking en afspraken tussen professionals en organisaties in het werkveld die op álle preventieniveaus actief zijn, van universeel, selectief, geïndiceerd tot zorggerelateerd. Hierbij zijn gemeenten Wmo en Wet publieke gezondheid) verantwoordelijk collectieve preventie, voorzieningen en de sociale basis. Zorgverleners / zorgverzekeraar zijn vanuit de zorgverzekeringswet (en soms Wet langdurige zorg) verantwoordelijk voor individuele zorg en daaraan gerelateerde preventie. In de zorg en zeker de eerste lijn, ziet men dagelijks mensen met chronische aandoeningen bij wie leefstijlaspecten een belangrijke rol spelen. Dat biedt voor de eerste lijn goede ingangen voor in het bijzonder selectieve preventie en het aanspreken en motiveren van mensen om hun leefstijl te verbeteren.

5. **Balans tussen zelfredzaamheid en gerichte ondersteuning middels een integrale aanpak en maatwerk**

Integraal werken betekent dat we verschillende maatregelen en interventies in samenhang inzetten voor verschillende doelgroepen en hun omgeving. Bij iedere ambitie geven we een integrale aanpak vorm, waarbij aandacht is voor: fysieke en sociale omgeving, gedrag en vaardigheden, voorlichting en educatie, signalering, advies en ondersteuning, regelgeving en handhaving. Zo maken we de gezonde keuze de makkelijke keuze. Het bieden van gelijke gezondheidskansen houdt in dat maatregelen, beleid en interventies rekening houden met verschillen tussen mensen en groepen. Om iedereen in staat te stellen gezond te zijn en te blijven, is het belangrijk om waar mogelijk mensen te ondersteunen bij het versterken van gezondheidsvaardigheden, geloof in eigen kunnen en zelfregulatie, en het verminderen of voorkomen van stress.

6. **Monitoring en evaluatie om bij te sturen, te leren en resultaten inzichtelijk te maken**

Monitoring en evaluatie maken het mogelijk om bij te sturen, focus aan te brengen in de aanpak en waardevolle inzichten te delen waar iedereen van kan leren. Bij de uitwerking van de doelen bij de ambities, stellen we een bijpassend monitoringplan op.

7. **Een procesgerichte, planmatige aanpak**

Zowel in de voorbereiding om tot dit akkoord te komen, als in een volgende fase bij de uitvoeringsplannen, werken we cyclisch en planmatig. Op basis van een gedeeld beeld kiezen we prioriteiten en doelen, komen we tot een passende mix van bestaand beleid en activiteiten en nieuwe interventies en monitoren en evalueren we onze aanpak. Hierbij brengen we ook in planning prioritering aan waar mee te starten. En ook het aanhaken van andere organisaties en inwoners geven we structureel vorm. Er is een neutrale en onafhankelijke procesbegeleider die samen met betrokkenen tot een gedragen plan komt volgens bovenstaande uitgangspunten.

Bijlage I Landelijke akkoorden

Op het terrein van de gezondheid worden vanuit verschillende domeinen met andere partijen coalities gesloten om met vereende krachten de beweging 'naar de voorkant' verder te brengen. Zo is de volgende samenhang te zien tussen de verschillende beleidsnotities en akkoorden:

- Het **GALA** richt zich expliciet op deze voorkant met de focus op **gezondheid en preventie**. Voor het GALA zijn met name de partijen die werkzaam zijn in 'de voorkant' belangrijk, zoals gemeenten, jeugdgezondheidszorg en de eerstelijns zorgpartijen.
- Het **Integraal Zorgakkoord (IZA)** richt zich in hoofdlijn op de houdbaarheid van het zorgstelsel. En beschrijft met name de afspraken over investeren in gezondheid en preventie breed (inclusief sociale basis).
- Het **Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)** programma maakt een beweging om de ondersteuning en zorg voor ouderen toekomstbestendig te organiseren. De beweging draagt bij aan de transitie in wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen.
- In het **Nationaal Preventieakkoord (NPA)** staan afspraken om Nederlanders gezonder te maken door roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht terug te dringen. Het doel is een gezonde generatie in 2040 met inzet op een rookvrije generatie, minder overgewicht en minder overmatig alcoholgebruik.
- Het programma **Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en welzijn (TAZ)** beoogt een transitie naar passende en arbeidsbesparende zorg. Met innovatieve werkwijzen, en behoud van medewerkers die gemotiveerd hun werk doen.
- **Sportakkoord II**. De sportinfrastructuur levert voor het behalen van de doelen van het GALA een belangrijke bijdrage.

GALA

De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, de eerste 1000 dagen, wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties.

Hiermee wordt ook bijgedragen aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg. In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoefte en de mogelijkheden van de hulpvrager. Het sociale en publieke domein is de eerst aangewezen plek.

Waarom:

- Gezondheid is belangrijk
 - Gezondheidsachterstanden zijn een hardnekkig probleem
 - Zorgstelsel staat onder druk
 - Gezondheid wordt door veel factoren beïnvloed
- Aan de slag vanuit brede blik op preventie
 - Beweging naar “de voorkant”

Meerwaarde van het GALA:

- VWS, gemeenten, GGD'en en zorgverzekeraars maken minder vrijblijvende afspraken gericht op de vertaling van landelijke doelen op het gebied van gezondheid en welbevinden naar landelijke, regionale en lokale resultaten. De doelen sluiten aan bij de landelijke gezondheidsdoelen uit het Nationaal Preventieakkoord, de Landelijk Nota Gezondheidsbeleid, het IZA en het WOZO programma.
- Het GALA richt zich op alle burgers met specifieke aandacht voor groepen waar de meeste gezondheidswinst te behalen is.
- Het GALA richt zich op domeinoverstijgende samenwerking en het koppelen van (bestaande) aanpakken, initiatieven, middelen en menskracht.
- Zo wordt met het GALA een integrale benadering van het preventiebeleid gestimuleerd en gefaciliteerd (preventie in brede zin: gezonde leefomgeving, sociaal beleid, ook sport en bewegen). Uitgangspunten zijn de Health in all policies gedachte en brede gezondheidsconcepten zoals positieve gezondheid.
- Er wordt structureel en geoordeeld budget beschikbaar gesteld zodat gemeenten lange termijn plannen kunnen maken.
- VWS, gemeenten en zorgverzekeraars spreken af hoe de regionale samenwerkingsafspraken in alle regio's per 1 januari 2025 gerealiseerd worden (concretisering IZA-afpraak over regionale preventie-infrastructuur).
- VWS, gemeenten, GGD'en en zorgverzekeraars spreken af welke randvoorwaarden en criteria gelden voor inrichting en samenwerking van effectieve ketenaanpakken (concretisering IZA-afpraak).

Centrale doelstelling: een gezonde generatie in 2040

Het kabinet heeft een gezonde generatie in 2040 met een focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen in het regeerakkoord als doel omarmd. Dat betekent dat de Nederlandse jeugd in 2040 de gezondste van de wereld is. Een ambitie waar breed in de samenleving veel draagvlak voor is, en waarbij meer aandacht is voor preventie en een gezonde leefstijl van jongs af aan. Want kinderen die ongezond opgroeien staan veelal op een achterstand. Het verminderen van vermijdbare

gezondheidsachterstanden vergt dan ook extra aandacht, vanaf de eerste duizend dagen van een kind. Het verminderen van gezondheidsachterstanden is weliswaar apart als doel benoemd, maar snijdt dwars door de overige doelen heen.

Naast de focus op kinderen en jongeren richt de overheid met de gezonde generatie zich ook op volwassenen met onderstaande gemeenschappelijke doelen en op (het behoud van) de vitaliteit van het toenemend aantal ouderen.

Gemeenschappelijke doelen:

- 1) Terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)
- 2) Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- 3) Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- 4) Een gezonde leefstijl
- 5) Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- 6) Vitaal ouder worden
- 7) Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

1) Terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)

Beoogd resultaat:

- Elke gemeente heeft een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden.
- VWS agendeert in de beleidskeuzes van andere departementen de gevolgen voor gezondheid en gezondheidsachterstanden waar dit van toepassing is.
- In (de opzet van) de monitoring van het GALA en de SPUK wordt de vraag hoe gezondheidsachterstanden te monitoren, uitgewerkt.

Beoogd resultaat:

Elke gemeente heeft een lokale ketenaanpak kansrijke start, inclusief interventies, en maakt samenwerkingsafspraken met partners rondom de eerste duizend dagen van een kind.

SPUK middelen kunnen worden ingezet voor:

- vormen, versterken en behouden van lokale coalities kansrijke start
- vaker inzetten van interventies kansrijke start, ten behoeve van (aankomende) gezinnen in een kwetsbare situatie.
- maken van regionale samenwerkingsafspraken rondom kansrijke start.

Acties gemeenten

- Gemeenten ontwikkelen een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden om kwetsbare groepen te bereiken, waarbij ook wordt gekeken naar de interactie met andere beleidsterreinen. Uitgangspunt is een brede, domein overstijgende aanpak, bijvoorbeeld langs de volgende sporen:
 - goed toegankelijk (preventie- en zorg)aanbod in de wijk;
 - stimuleren van gezond gedrag en gezondheidsvaardigheden;
 - zorgen voor een gezonde leefomgeving en sociale omgeving;
 - stimuleren dat mensen actief mee kunnen doen aan de maatschappij.
- Gemeenten bieden gelijke gezondheidskansen en passen differentiatie toe bij interventies, toegespitst op (wijken met) mensen met gezondheidsachterstanden. De gemeenten die betrokken zijn bij de 20 Stedelijke Focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid kunnen in de wijkgerichte aanpak het verminderen van gezondheidsachterstanden als thema agenderen.
- Per 2024 heeft elke gemeente een ketenaanpak kansrijke start die gericht is op de eerste 1000 dagen van elk kind dat in een kwetsbare situatie zit. Daarvoor maken zij samen met relevante partijen via lokale coalities structurele (keten)afspraken, zodat gezinnen in een kwetsbare situatie vroegtijdig in beeld komen en de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben rondom de eerste 1000 dagen (van -10 maanden tot en met 2 jaar) van kinderen. Het gaat daarbij om partijen als de GGD, partijen uit de geboortezorg, het sociaal domein, de JGZ-uitvoerende partij, de huisarts en de zorgverzekeraar.
- Gemeenten zorgen ervoor dat inwoners in de vruchtbare leeftijd (die in een kwetsbare situatie verkeren) voldoende regie (kunnen) nemen op hun kindwens. Voor inwoners in een kwetsbare situatie die ondersteund worden met een erkende interventie bij het nemen van regie op de kindwens en niet in staat zijn de gewenste anti conceptie zelf te betalen, dient de gemeente deze kosten op zich te nemen.
- Gemeenten zorgen ervoor dat inwoners in de vruchtbare leeftijd (die in een kwetsbare situatie verkeren) in het verlengde van prenatale voorlichting op een laagdrempelige manier preconceptievoorlichting aangeboden krijgen en bekend zijn met de mogelijkheden voor preconceptiezorg (preconceptieconsult).

2) Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten

Beoogd resultaat:

- Bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving (zoals in omgevingsplannen) wordt gezondheidskennis toegepast. Die kennis gaat over gezondheidsbevordering (bijv. uitnodigen tot bewegen en ontmoeten) én over gezondheidsbescherming (bijv. bescherming geluid- en luchtkwaliteit).

Acties gemeenten

- Gemeenten zorgen voor de inzet van gezondheidskundige kennis bij hun besluitvorming over de fysieke leefomgeving, zodat de gezonde leefomgeving een plek krijgt in gemeentelijke omgevingsplannen en kunnen hierbij gebruik maken van advisering door de GGD. Gemeenten betrekken in ieder geval de aspecten die genoemd zijn in het position paper van de VNG 'Samen werken aan de gezonde leefomgeving'.
- Gemeenten verkennen de mogelijkheid om bij het Schone Lucht Akkoord (SLA) aan te sluiten als dit niet al het geval is.

3) Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis

Om de gewenste beweging naar de voorkant goed te kunnen maken, is het nodig de sociale basis te versterken. Met meer oog voor de menselijke maat en de nabijheid van ondersteuning en zorg, vanuit de leefwereld of de situatie van de inwoner, gebiedsgericht en domeinoverstijgend.

Doelen:

- Verbeteren van de mogelijkheden voor inwoners om elkaar (laagdrempelig) te ontmoeten, zich te ontplooien, te ontspannen en elkaar te helpen. Met het oog op de vergrijzing is er specifieke aandacht voor ouderen.
- Verbeteren van de mogelijkheden voor laagdrempelige ondersteuningsvormen (zoals zelfregie- of zelfhulpgroepen) en voorzieningen in de sociale basis (zonder indicatie).

Beoogd resultaat:

Gemeenten faciliteren een sterke lokale sociale basis met een sterke sociale samenhang en laagdrempelige toegankelijke voorzieningen waar mensen op elkaar kunnen terugvallen en meedoen in de samenleving. Dit doen zij met behulp van het opstellen van een beleidsvisie en uitvoeren van maatregelen.

Acties gemeenten

- Gemeenten versterken nog nadrukkelijker de inzet van de sociale basis en de algemene voorzieningen als passende laagdrempelige maatschappelijke ondersteuning.
- Elke gemeente heeft uiterlijk in 2024 een beleidsvisie op de sociale basis, met aandacht voor gebiedsgerichte uitvoering. Hierin komen in ieder geval de volgende thema's aan de orde: sociale samenhang of samenlevingsopbouw, mantelzorg, tegengaan van eenzaamheid, inzet en ondersteuning van vrijwilligerswerk en professionals sociaal domein. Deze thema's worden binnen de voorwaarden voor toekenning van de middelen verbonden aan de lokale context en de leefomgeving.
- Gemeenten gaan in de periode 2023 – 2026 mantelzorgers extra ondersteunen bij het uitvoeren van hun zorgtaken. Dit kan bijvoorbeeld door het verbeteren van de toegang tot regelingen en ondersteuningsvormen. Dit kan ook door het versterken van het steunpunt mantelzorg en het toegankelijker maken van informatie en advies. In het plan van aanpak dat gemeenten in moeten dienen voor de aanvraag van de SPUK wordt dit per gemeente concreet uitgewerkt.
- Gemeenten werken aan het versterken en doorontwikkelen van hun respijtzorgaanbod om in samenspraak met de mantelzorgers in de periode 2023-2026 het respijtzorgaanbod beter aan te laten sluiten op de vraag en behoefte van de mantelzorgers. In het plan van aanpak dat gemeenten in moeten dienen voor de aanvraag van de SPUK wordt dit concreet uitgewerkt.
- Gemeenten gaan in regionaal verband via de samenwerkingsagenda actief de dialoog aan met zorgverzekeraars en zorgkantoren over een domeinoverstijgend aanbod van zwaardere vormen van respijtzorg om waar passend een aantal pilots te kunnen starten. De resultaten van deze pilots worden benut voor verder beleid.
- Gemeenten zetten in op een lokale aanpak eenzaamheid langs de vijf pijlers: bestuurlijk commitment, een sterk netwerk creëren, mensen met gevoelens van eenzaamheid zelf betrekken, aan een duurzame aanpak werken en monitoring en evaluatie organiseren.

4) Een gezonde leefstijl

Ongezond gedrag (in een ongezonde leefomgeving) is verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast. Daarom is het van belang om gezond gedrag en gezonde keuzes te stimuleren vanuit een integrale aanpak. Met het Nationaal Preventieakkoord gericht op het stoppen met roken, terugdringen van problematisch alcoholgebruik en tegengaan van overgewicht zijn belangrijke ambities gesteld en afspraken gemaakt.

Beoogd resultaat:

- Voor kinderen en volwassenen met overgewicht of obesitas is passende ondersteuning, begeleiding en zorg toegankelijk.
- In 2025 hebben alle gemeenten een netwerkaanpak voor kinderen met obesitas.
- Er zijn samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders gemaakt.

Beoogd resultaat:

- Er wordt actief ingezet op het voorkomen van het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren.
- Er is netwerksamenwerking voor vroegsignalering alcoholproblematiek.

Acties Gemeenten en VWS

- Gemeenten en VWS zetten zich in om interventies die bijdragen aan een gezonde omgeving voor kinderen en jongeren landelijk en lokaal te stimuleren.
- Er wordt onder meer gewerkt aan een gezonde schoolomgeving, een gezonde sportomgeving, een gezonde buurt en wijk, gezonde vrije tijdsomgeving en een gezonde digitale omgeving. Dit gebeurt via interventies en aanpakken zoals: de JOGG-aanpak, Gezonde School, Gezonde Kinderopvang, Gezonde Buurten, Team:Fit, Gezond UIT. De gemaakte afspraken uit het NPA vormen hiervoor het uitgangspunt.
- Voor de uitvoering van de ketenaanpak kinderen met overgewicht en obesitas zijn middelen beschikbaar via de SPUK.
- De Rijksoverheid financiert het Centrum Gezond Leven van het RIVM. Gemeenten kunnen hier terecht voor kennis en ondersteuning over GLI-programma's. Voor de inbedding van GLI-programma's voor volwassenen zijn middelen beschikbaar via de SPUK.

5) versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid

Mentale gezondheid en weerbaarheid zijn belangrijke voorwaarden om gezond te leven en gezond op te groeien. Er bestaan al langer zorgen over de mentale gezondheid van de Nederlandse bevolking; zo noemt de Volksgezondheidstoekomstverkenning 2020 dit een van de grootste gezondheidsrisico's voor de toekomst. Mensen met een goede mentale gezondheid hebben een 15 tot 20 jaar langere levensverwachting dan mensen met een slechte mentale gezondheid, onder meer omdat mensen met een goede mentale gezondheid sneller herstellen van lichamelijke ziekten. Daarmee is er een intrinsieke, maatschappelijk en economische waarde ontstaan om in te zetten op mentale gezondheidsbevordering.

Beoogd resultaat:

Gemeenten integreren mentale gezondheid in hun bredere aanpak gezondheid/preventie, waardoor:

- het voor alle inwoners van Nederland gebruikelijker is om te praten over hun mentale gezondheid. Onder meer door cultuur;
- alle inwoners van Nederland beter weten waar ze binnen hun gemeenten laagdrempelige ondersteuning kunnen vinden;
- alle inwoners van Nederland weten welke handvatten er zijn om met hun mentale gezondheid aan de slag te gaan.

Acties gemeenten

- Gemeenten ontwikkelen beleid op het gebied van mentale gezondheid binnen hun lokale gezondheidsbeleid door gebruik te maken van kansrijke en/of effectieve interventies voor mentale gezondheidsbevordering. Daarnaast sluiten ze aan bij de landelijke aanpak 'Mentale Gezondheid: van ons allemaal'.
- Gemeenten zetten in op het versterken van de mentale gezondheid van hun inwoners en het bieden van laagdrempelige ondersteuning waar gewenst. Gemeenten besteden bij de uitwerking van hun beleidsplannen aandacht aan het perspectief van mentale gezondheid en maken de verbinding vanuit andere (bestaande) gezondheidsprogramma's met mentale gezondheid (mental health in all policies).
- Gemeenten dragen zorg voor een goed sluitende (en laagdrempelige) ondersteuning afgestemd op de behoefte van de eigen inwoners. In het bijzonder wordt gekeken naar de groepen jongeren (12-27 jaar) en mensen in een kwetsbare positie (waaronder kwetsbare ouderen en inwoners met een lage sociaal-economische status).
- Gemeenten zetten in op samenwerkingsverbanden met goede samenwerkingsafspraken over domeinen heen. Dit kan bijvoorbeeld via de bestaande lokale preventieakkoorden. De samenwerking is mede publiekprivaat ingericht.
- Gemeenten dragen bij aan het verbeteren van de samenwerking tussen het sociaal domein, de huisartsenzorg en de GGZ door het versterken van de sociale basis en het mee helpen inrichten van mentale gezondheidscentra in de regio (conform afspraken in het Integraal Zorgakkoord).

6) Vitaal ouder worden

Iedereen wil oud worden, maar niemand wil oud zijn. Een op de vijf Nederlanders is nu boven de 65 jaar. Dat gaat in 2040 naar één op de vier Nederlanders. Bovendien leven we langer en hebben we soms te maken met een combinatie van chronische ziekten. Het is een groot goed dat ook ouderen met een combinatie van chronische aandoeningen een goede kwaliteit van leven kunnen behouden. Tegelijkertijd neemt de zorgvraag extra toe.

Vanwege het groeiend aantal ouderen met een zorgvraag, staat de zorg onder druk op verschillende plekken: de Wmo voor gemeenten; de eerste lijn en medisch specialistische zorg; en de verpleeg(huis)zorg. De mogelijkheden om aan de toenemende vraag te voldoen nemen juist af (door bijvoorbeeld kostenstijging en vergrijzing van de beroepsbevolking).

Beoogd resultaat:

Versterkte uitvoeringspraktijk van artikel 5a van de Wet PG, wat bijdraagt aan het preventiebeleid rond het verminderen van kwetsbaarheid bij ouderen.

Acties VWS en gemeenten

- VWS en gemeenten brengen praktijkvoorbeelden van de wijze waarop artikel 5a van de Wpg wordt ingevuld in kaart en dragen zorg voor de verspreiding van goede voorbeelden.

Beoogd resultaat:

Ondervoeding bij ouderen wordt vroegtijdiger gesignaleerd door zorgprofessionals en professionals in het sociaal domein.

Acties gemeenten

- Gemeenten dragen bij aan de agendering van gezonde voeding en ondervoeding bij ouderen door hier aandacht voor te hebben in de lokale nota gezondheidsbeleid of in het lokale preventieakkoord. Gemeenten kunnen het thema ondervoeding ook agenderen in regionale overleggen over (kwetsbare) ouderen waar zij bij aansluiten.
- Om te stimuleren dat toegangsmedewerkers in het sociaal domein aandacht besteden aan een gezond voedingspatroon en het signaleren van ondervoeding bij ouderen, kunnen gemeenten bijvoorbeeld in de afspraken met aanbieders in het sociaal domein aandacht vragen voor dit thema.
- Gemeenten kunnen bijdragen aan de bewustwording bij ouderen en hun mantelzorgers op dit thema door bijvoorbeeld de inzet van de interventie 'goed gevoed ouder worden' en het organiseren van buurttafels waar gezamenlijk gegeten wordt of informatiebijeenkomsten op dit thema.

Beoogde resultaten:

- Het risico op vallen bij ouderen wordt vroegtijdig gesignaleerd in zowel zorgdomein als gemeentelijk domein en wordt ondersteund door laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod.
- Jaarlijks komen er minder meer ouderen (65+) op de spoedeisende hulp naar aanleiding van een val.

Acties gemeenten

- Gemeenten kunnen specifiek aandacht hebben voor het stimuleren van bewegen bij ouderen.
- Gemeenten kunnen buurtsport- en cultuurcoaches de ruimte geven om een gespecialiseerd aanbod voor ouderen te creëren. Onderdeel van hun werkzaamheden is om

ouderen te begeleiden en les te geven aan kwetsbare ouderen.

7) Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

Beoogde resultaten:

- Totstandkoming van een regionale preventie-infrastructuur per 1 januari 2025.
- Om uiteindelijk te komen tot een landelijk aanbod van de vijf ketenaanpakken wordt uiterlijk op 1 januari 2024 in elke regio gestart met de inrichting van de vijf ketenaanpakken in zoveel mogelijk gemeenten.

IZA

Waarom:

- Toegankelijkheid van zorg staat onder druk
- Onvoldoende samenwerking tussen de domeinen
- Kwaliteit van zorg staat onder druk
- Zorgprofessionals staan onder druk
- Zorg heeft de opgave om te verduurzamen

- Zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden
- Passende zorg

Uitgangspunten IZA (H2)

Principes Kaders Passende zorg

Passende zorg is
waardegedreven

Passende zorg komt samen
met en gezamenlijk rondom
de patiënt tot stand

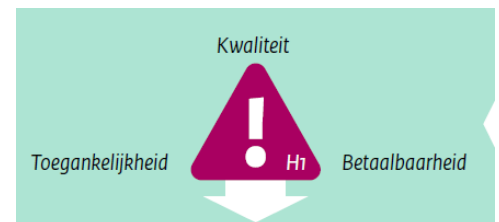
Passende zorg vindt plaats
op de juiste plek

Passende zorg gaat over gezondheid
in plaats van ziekte

De zorg wordt verleend in
een prettige werkomgeving

Werkprogramma inzet gemeenten

Gemeenten hebben een belangrijke rol om de doelstellingen van het Integraal Zorgakkoord te kunnen realiseren. Gemeenten hebben een (wettelijke) taak in het bieden van passende ondersteuning in de zelfredzaamheid van mensen en het bevorderen van een gezond en actief leven. Daarmee leveren gemeenten ook een belangrijke bijdrage aan het realiseren van een gezonde samenleving en het voorkomen of uitstellen dat mensen ziek worden. E zodoende in het beperken van de instroom in (duurdere) zorgvoorzieningen in de curatieve zorg. Met gemeenten worden in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gezondheidsdoelen en doelen voor de sociale basis geformuleerd en acties afgesproken.

Samenhang met andere trajecten vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Om samen de benodigde veranderingen te realiseren in de samenleving in brede zin en in de zorg in het bijzonder, onderschrijft het kabinet het belang om gezondheid te verankeren in alle beleidsterreinen. Op het gebied van VWS zet het kabinet daarom naast het IZA deze kabinetsperiode onder meer in op:

- Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het doel van het GALA is om de beweging naar mentale en fysieke gezondheid en preventie met gemeenten kracht bij te zetten.
- Het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO). Het WOZO-programma draagt bij aan een brede maatschappelijke beweging en de transitie in wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen. WOZO zet in op een gemeenschappelijke opgave met veldpartijen; het lange termijn perspectief en een expliciete norm: zelfstandig als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan.

➔ Regionale samenwerking

Passende zorg is de Juiste Zorg op de Juiste Plek. IZA-partijen maken afspraken over samenwerking in de regio. Partijen maken regiobeelden (per zorgkantoorregio) op basis waarvan zij concrete regioplannen opstellen. Zo organiseren zij de nodige transformaties met als doel de integrale gezondheidszorg in de regio te waarborgen. Partijen spreken af criteria op te stellen voor regiobeelden en regioplannen. Partijen zijn door middel van mandaat vertegenwoordigd. Indien zij er niet uitkomen bespreken zij dat in het bestuurlijke IZA-kwartaaloverleg en kunnen zij, zoals dat nu ook kan, escaleren naar de NZa. De overheid verbindt zich tot een aantal randvoorwaarden, zoals het oplossen van knelpunten zoals bekostiging, het (financieel) ondersteunen van (domeinoverstijgende) samenwerkingsverbanden en het beschikbaar stellen van basisdata en regioanalyses.

➔ Samenwerking sociaal domein, huisartsenzorg en ggz

Het aantal mensen met psychische klachten dat een beroep doet op ondersteuning bij gemeenten, de huisartsenzorg en/of de ggz stijgt al jaren. Dit zet deze voorzieningen in combinatie met een schaarste aan personeel onder hoge druk. Vanwege lange wachttijden zijn huisartsen lang verantwoordelijk voor mensen met een complexe ggz-hulpvraag. Professionals in het sociaal domein ervaren een toename van het aantal mensen met complexe problematiek dat geen of geen tijdige behandeling kan krijgen. Tegelijkertijd zien we dat de ggz zich nog te vaak direct richt op behandeling van psychische klachten, die voortkomen uit problemen op andere levensgebieden. Ook is het in de praktijk vaak moeilijk om snel de juiste expertise te organiseren. Een van de oorzaken hiervan is dat de samenwerking in de driehoek sociaal domein – huisarts/POH - ggz nog niet altijd en overal optimaal verloopt.

- Versterken sociale basis
- Verbeteren samenwerking tussen sociaal domein, huisartsenzorg en ggz-zorg
- Wettelijke en financiële mogelijkheden domein-overstijgende samenwerking

➔ Gezond leven en preventie

Gezondheid is een breed begrip. Het betreft het fysieke, mentale én maatschappelijk welzijn van mensen en wordt beïnvloed door de leefomgeving, leefstijl, (mentale) gezondheidsvaardigheden, sociale netwerk en de mate waarin iemand mee kan doen in de samenleving. Een gezonde leefstijl met aandacht voor een gezonde leefomgeving, vanaf het prille begin van het leven, moet onderdeel uitmaken van het dagelijks leven van burgers. Als daarbij ondersteuning nodig is, is het publieke of sociale domein daarvoor de eerst aangewezen plek. De bijdrage vanuit de Zvw-verzekerde zorg ligt op geïndiceerde preventie (mensen met verhoogd risico op ziekte), zorggerelateerde preventie, het versterken van gezondheidsvaardigheden en zelfzorg, leefstijl als (onderdeel van de) behandeling en de verbinding met de gemeentelijke domeinen. Hierop inzetten draagt bij aan het kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg.

- Ketenafspraken preventie en leefstijl
- Afspraken vanuit of in het Zvw-domein
- Randvoorwaarden, zoals health in all policies

WOZO

WOZO draagt bij aan een brede maatschappelijke beweging, om een omslag te maken in de organisatie van ondersteuning en zorg. Het is een omslag naar ondersteuning en zorg, die zich aanpast op de veranderde voorkeuren van ouderen en daarmee de financiële en personele houdbaarheid bevordert. Het WOZO programma werkt aan een samenleving waar (toekomstige) ouderen waardig oud kunnen worden, zelf de regie hebben en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. Waar ouderen samen leven en elkaar helpen. De leefvraag staat centraal en niet de zorgvraag.

Rol gemeenten

- Gemeenten faciliteren het 'omzien naar elkaar in de wijk' door een breed, laagdrempelig en vindbaar aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk.
- In een vroeg stadium wordt ingezet op reablement.
- Voor mensen die niet beschikken over een eigen netwerk en waarbij sprake is van een bepaalde mate van kwetsbaarheid, zorgen gemeenten ervoor dat waar het mogelijk is een netwerk geactiveerd wordt.

5 actielijnen

- Samen vitaal ouder worden
Samen vitaal oud worden in een omgeving die aansluit op hun behoeften en wordt de beweging naar de voorkant gestimuleerd (normaliseren in plaats van medicaliseren). Ouderen houden regie over de inrichting van hun leven, zien om naar elkaar en ontvangen passende ondersteuning als dat nodig is.
- Sterke basiszorg voor ouderen
Sterke en effectieve basiszorg zorgt ervoor dat ouderen zorg en behandeling krijgen die bijdragen aan gezondheid en kwaliteit van leven en van zorgprofessionals die met plezier hun werk doen. Crisissituaties, onder- en overbehandeling en de noodzaak van Wlz zorg zoveel mogelijk voorkomen. Inzet van menskracht en middelen levert zoveel mogelijk waarde op voor patiënten en voor de maatschappij. Bevorderen van samenwerking voor ouderen binnen de basiszorg, tussen medisch en sociaal domein en tussen Zvw en Wlz
- Passende Wlz-zorg
In de huidige situatie wordt de verpleegzorg in het kader van de Wlz vaak ingezet in de vorm van instellingszorg. Gezien het arbeidsmarktvraagstuk, de wijzigende behoefte van de cliënt en het vraagstuk van de financiële houdbaarheid is het noodzakelijk om, ook de verpleegzorg anders te organiseren, waarbij een crisissituatie en niet passende zorg zoveel mogelijk worden voorkomen. Dit vraagt om doorontwikkeling van het kwaliteitskader verpleeghuiszorg en het scheiden van wonen en zorg.
- Wonen en zorg voor ouderen
Meer nultredenwoningen en geclusterde woningen maken het makkelijker zelfstandig te blijven wonen en kan zorgen voor uitstel/afstel van overgang naar het verpleeghuis. Daarbij geldt dat zelfstandig (kunnen blijven) wonen meer is dan alleen de woning. De directe omgeving van de woning bepaalt mede het woongenot en de mogelijkheden om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Meer beweging en ontmoeting zorgt voor minder cognitieve en fysieke achteruitgang en heeft daarmee een preventieve werking.
- Arbeidsmarkt en innovatie
Ruimte voor behoud door goed werkgeverschap en werkplezier.

NATIONAAL PREVENTIE AKKOORD

Een gezonder Nederland... ..dát is wat ze met het NPA willen bereiken. Met kinderen die een goede start maken en daar hun leven lang profijt van hebben. Met actieve volwassenen, die fit hun pensioen in gaan. En met ouderen die veel gezonde levensjaren hebben en zo lang mogelijk meedoen in de samenleving. Dát is de ambitie van dit Nationaal Preventieakkoord. Een ambitie die we gezamenlijk waar moeten gaan maken.

In 2040 wordt er veel meer ingezet op preventie en minder op zorg. Mensen, jong en oud, worden gestimuleerd om gezonde keuzes te maken. Preventie staat op het netvlies van zorgprofessionals. Een gezonde leefstijl staat voorop. En mensen worden niet ziek(er) door stress van opeengestapelde problemen of depressieve klachten. De zorg is zodanig ingericht dat de inzet van preventie en samenwerking in de zorg en met partijen daarbuiten wordt bevorderd.

Nationaal Preventieakkoord

Een gezonder Nederland

Inleiding

2

01 Roken

10

A. Rook- en tabakvrije omgeving	14
B. Effectieve en toegankelijke stoppen-met-rokenzorg	21
C. Rookvrije zorg	26
D. Rookvrije organisatie	29

02 Overgewicht

34

A. Gezonde voeding	39
B. Meer sporten en bewegen	43
C. Gezonde omgeving en zorg	45

03 Problematisch alcoholgebruik

50

A. Alcohol en de school en studie omgeving	55
B. Marketing van alcoholhoudende drank	58
C. Bewustwording en vroegsignalering	62
D. Een gezonde sportomgeving	65
E. Naleving en handhaving bij leeftijdsgrens en dronkenschap	67

Landelijk Sportakkoord

Samenwerken om de kracht van sport beter te benutten. Want, sport versterkt. De ambities in het Hoofdlijnen Sportakkoord zijn groot. De sport en sportcultuur staan voor nieuwe uitdagingen en tegelijkertijd kansen. Uitdagingen en kansen die passen bij de huidige maatschappelijke tijdsgeest. De sector moet hierin mee, een nieuwe aanpak is gevraagd en het Sportakkoord speelt hierop in. Om deze te realiseren moeten we vaste patronen doorbreken.

Het Sportakkoord staat niet op zichzelf. Er zijn relaties met andere processen die binnen en buiten de sport lopen. Het Sportakkoord neemt aan waarde toe als de relaties goed worden benut. De ambities in het Sportakkoord, en de manier van werken aan deze ambities leidt tot tien afspraken. Deze vatten samen waar we de komende jaren aan werken en hoe we zorgen dat we het fundament op orde krijgen, een groter bereik genereren en meer (zichtbare) betekenis van sport krijgen:

1. We gaan meer inwoners en sportaanbieders bij het Sportakkoord betrekken. Daarom verwelkomen we het POS naast VWS, NOC*NSF en VSG/VNG als strategische partner.
2. Een lokaal kernteam én een 'coördinator sport en preventie' zijn verplichte voorwaarden om een lokaal uitvoeringsbudget aan te vragen. Evenals het herijken van de lokale akkoorden. Dat biedt de basis voor een effectievere uitvoering. En zorgt voor samenhang met de onderdelen uit onder andere het Gezond en Actief Leven Akkoord.
3. De sportsector wordt lokaal sterker als samenwerkingspartner ingezet. In elke gemeente zorgt de adviseur lokale sport voor een goede samenwerking tussen de lokale sportsector en de coördinator sport en preventie van de gemeente. We zetten in op één loket voor clubondersteuning.
4. De Brede Regeling Combinatiefuncties wordt zo effectief mogelijk benut. Daarom spreken we af dat er een focus komt op zes profielen die gerelateerd zijn aan de ambities van het Sportakkoord en er extra aandacht komt voor de kwaliteit van de professionals die deze profielen invullen.
5. Een sociaal veilige sport moet vanzelfsprekend zijn. Daarom werken we toe naar een aantoonbaar sociaal veilige sport, zodat iedereen een inclusieve, positieve en veilige sportcultuur ervaart. In het bijzonder minderjarigen en kwetsbare groepen. Dat doen we door sportaanbieders te stimuleren met de basiseisen (o.a. regeling gratis VOG, Gedragscode Sport, Vertrouwenscontactpersoon en cursus of e-learning voor trainer-coaches) sociale veiligheid te werken en door het aanstellen van integriteitsmanagers bij en versterken van sportbonden voor een integere en veilige (top)sport.
6. De kwaliteit in de sportsector moet omhoog. Dit doen we door een norm voor pedagogische en didactische kwaliteit te ontwikkelen en zoveel mogelijk sportaanbieders te stimuleren aan die norm te voldoen.
7. We spreken af om de samenhang tussen breedtesport en topsport te vergroten. Het gaat hierbij om het totaalbeeld van de sporters voor ogen te houden: van beginnend in de jeugd, tot uiteindelijk de topsporter en alles wat daartussen zit. Zo komt bij het versterken van de teamtopsportcompetities, talentontwikkeling en doorontwikkeling van de Paralympische Sport breedte- en topsport bij elkaar.
8. We etaleren 'hotspots': 30 gemeenten en 100 plekken waar de ambities van Sportakkoord II worden waargemaakt. We zetten deze lokaal sterke sportclubs, ondernemers, Cruyff courts, bootcampgroepjes in de openbare ruimte op het podium om anderen te inspireren.

9. Lokaal en landelijk benutten we data voor beleid en uitvoering. We volgen de voortgang op de afspraken van het Sportakkoord II op de voet. Ook volgen we in welke mate de beoogde veranderingen van het Sportakkoord in de buurt of wijk plaatsvinden. De lokale, regionale en landelijke partners doen actief aan kennisdeling en benutten daar de beschikbare kennisinfrastructuur voor. In de governance wordt meer sturing aan de hand van monitoring op de uitvoering vastgelegd.

10. We werken met elkaar naar een toekomstbestendige sportinfrastructuur. De partners van het Sportakkoord spreken af de geoormerkte middelen zoveel mogelijk in te zetten ten behoeve van de ambities en afspraken uit het Sportakkoord.

Startdocument

Bijlage II Beleidsnotities Gemeente Culemborg

Beleidsnota WMO & Jeugd 2021-2024; Samenwerken aan een stevige lokale basis, doen wat nodig is

Onze stip op de horizon is de volgende: Iedereen die in Culemborg woont, heeft volop gelegenheid om zich te ontwikkelen op één of meerdere levensdomeinen. Want door jezelf te ontwikkelen, doe je mee aan de Culemborgse samenleving. Omdat de jeugd de toekomst heeft, gaat onze aandacht extra uit naar het hierin begeleiden van Culemborgse kinderen en jongeren. We willen hen laten opgroeien tot zelfstandige burgers. Inwoners hebben zelf een eigen verantwoordelijkheid om problemen op te lossen. De gemeente Culemborg doet daarom een beroep op hun probleemoplossend vermogen. Of proberen dat met hun netwerk te bevorderen. We stimuleren zelfredzaamheid en het zelfstandig (leren) deelnemen in en aan de samenleving.

Onze ambitie is helder. Tegelijkertijd hebben we te maken met een toenemend beroep op ondersteuning en zorg. En soms zien we ook meer dan noodzakelijk gebruik van voorzieningen. Omdat onze middelen niet oneindig zijn, kijken we kritisch naar de vele mogelijkheden die er zijn. We willen doen wat nodig is. Dat is de basishouding waar we voor kiezen.

Beleidsnota Rondkomen

Kunnen rondkomen is in het leven een belangrijke basisvoorwaarde. Het betekent rust, stabiliteit en ruimte voor opgroeien, leren, meedoen en ontmoeten. Als je kunt rondkomen, kun je voor jezelf én een ander zorgen. Een aantal dingen zijn belangrijk. Iedereen is vaardig genoeg om rond te komen. Er is hulp als er bijzondere kosten gemaakt worden die iemand niet kan betalen. We zien op tijd dat iemand niet goed rond kan komen en helpen snel.

Uit meerdere stadsgesprekken met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, vrijwilligers en professionals over rondkomen is veel informatie opgehaald en verwerkt in de acties van de beleidsnota.

Inwoners grip hebben op hun geld

Voldoende mogelijkheden hebben om rond te komen

Iedereen ziet problemen vroeg en weet wat ze kunnen doen

Beleidsnotitie Kansrijke Start (0-12 jaar)

“Een goed begin is het halve werk”. Dit geldt ook voor de start in het leven. De eerste 12 jaar ontwikkelen kinderen zich razendsnel. In Culemborg willen we, samen met ouders en kinderen zelf, de goede voorwaarden creëren om op te groeien. Dat betekent een fijne en veilige leefomgeving om buiten te spelen, goed onderwijs, breed aanbod aan sport en cultuuractiviteiten en een luisterend oor en een helpende hand als er zorgen zijn.

Zichtbaar

Kinderen van 0-12 jaar maken 9% van de inwoners van Culemborg uit. Kinderen hebben veel ideeën over hun stad en over wat nodig is om prettig te wonen en te leven. Dat betekent dat de stem van kinderen belangrijk is en gehoord moet worden.

Kansrijk

Voor kinderen zijn thuis en school allebei in hun leven. Een goede samenwerking tussen thuis en school biedt kinderen de mogelijkheid zich te ontwikkelen naar hun mogelijkheden. In de Brede school staan positieve aandacht en inclusie centraal. Alle kinderen horen erbij, kunnen en mogen meedoen. Samenwerking met het Leerhuis en Taalhuis biedt ouders (aanvullend) de mogelijkheid hun kinderen te goed ondersteunen en zichzelf verder te ontwikkelen.

Goed in je vel

Goed in je vel zitten is belangrijk voor elk mens om fysiek en mentaal te kunnen ontwikkelen. Aandacht en respect voor wie jij als kind en ouder bent. Als er zorgen of problemen zijn blijft er aandacht voor wat er wel goed gaat. Dus minder labelen en stempels geven. Ondersteuning is gericht op de vraag, meedoen en aansluiting.

Beleidsnotitie Kansrijk opgroeien (12+)

Het overgrote merendeel van de jongeren in Culemborg geven aan zich vaak (zeer) gelukkig te voelen. Zij doen mee in de samenleving, voelen zich fijn op school, hebben voldoende vrienden, een gelukkig gezinsleven en ontwikkelen zich zoals dat hoort. Bij het vormgeven van nieuw jongerenbeleid richten we ons als gemeente Culemborg op de ambitie om deze groep te vergroten. Door jongeren zonder, of met lichte, 'normale' leeftijdseigen problematiek te ondersteunen proberen wij, daar waar mogelijk, om zwaardere hulpvragen te voorkomen.

Kansrijk opgroeien

Iedere jongere verdient het om gelijke kansen te krijgen. Een mooi uitgangspunt, maar niet de realiteit in onze samenleving. Binnen verschillende disciplines wordt gewerkt aan het verminderen van de kansenongelijkheid. Een goede samenwerking tussen thuis en school biedt jongeren de mogelijkheid zich te ontwikkelen naar hun mogelijkheden. Benutten van eigen kracht en talenten staat centraal hierbinnen, evenals het bieden van ondersteuning of hulp als dat nodig is.

Goed in je vel

Er is – sinds de coronaperiode – meer dan ooit aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren. Goed in je vel zitten is een voorwaarde om je fysiek en mentaal te kunnen ontwikkelen. Zo blijft er ook als er zorgen of problemen zijn aandacht voor wat er wél goed gaat. En dat is weer van belang, omdat we willen voorkomen dat de wachtlijsten van de jeugdhulp ten onrechte volstromen. Ondersteuning is gericht op de vraag, meedoen en aansluiting.

Veilig opgroeien

Sommige jongeren hebben het moeilijk, soms door problematiek thuis. Of omdat zij zich onveilig voelen. Daarnaast verandert veel in de pubertijd: de overgang naar het voortgezet onderwijs, meer verantwoordelijkheden en het ontdekken van nieuwe (en spannende) dingen. Seksualiteit, misschien alcohol en genotsmiddelen, het zoeken naar 'wat je later wilt worden' en naar 'je identiteit'. Juist deze transitiefase draagt eraan bij dat jongeren in deze periode zich onzeker, zoekend en kwetsbaar voelen. Ze zijn vatbaar zijn voor 'peer-pressure' terwijl zich ze tegelijkertijd los willen worstelen van het ouderlijk gezag. Hierdoor kunnen zij soms juist in deze levensfase wel wat extra hulp en ondersteuning gebruiken.

Normaliseren

Wat is normaal en wat is niet normaal? Mensen zijn niet gemiddeld of doorsnee. Dat hoeft lang niet altijd problematisch te zijn. De samenleving is door de jaren heen gevoelig geworden op wat afwijkt. Ingrijpen is soms, maar niet altijd nodig. Een gesprek of een advies kan voldoende zijn om 'door te kunnen' en vaak lossen problemen zich op in de tijd. De impact die de coronapandemie op jongeren heeft gehad is hier nog bovenop gekomen en vraagt ook om hulp of steun. Het leven is niet perfect en maar deels maakbaar. Leren om te gaan met tegenslag en het hanteren van reële verwachtingen hoort ook er ook bij.

Bijlage III Programmeringstafels en uitvoeringsplannen vanuit het Lokaal Preventieakkoord Culemborg (2021-2022-2023)

Door het lokaal preventieakkoord te ondertekenen, hebben de organisaties zich aangesloten bij de beweging om samen gezondheid en preventie in Culemborg te versterken en geven zij aan intrinsiek gemotiveerd te zijn om zelf actief met andere partijen te willen werken aan gezondere inwoners en een gezondere stad. Dit akkoord is een start voor het verder verbreden van de beweging waar in de toekomst ook steeds meer partijen en inwoners zich bij kunnen aansluiten. Op deze manier zetten we ons samen actief in voor positieve gezondheid en preventie, zodat iedereen in Culemborg de mogelijkheid heeft om gezond te leven en gezonde keuzes te maken.

Ambities 2040:

1. Inwoners in Culemborg bewegen voldoende, eten gezond en hebben een gezond gewicht

2. Jeugd in Culemborg is weerbaar om gezonde keuzes te maken en mentaal gezond

3. In Culemborg wordt middelengebruik (roken, alcohol) onder jongeren en volwassenen teruggedrongen

4. Culemborgse ouderen leven vitaal en zijn actief deel van de maatschappij

Inwoners in Culemborg bewegen voldoende, eten gezond en hebben een gezond gewicht

1. Informeren, stimuleren, handvatten bieden om voldoende te bewegen en gezond te eten; de gezonde keuze wordt een makkelijkere keuze
2. Signaleren en ondersteunen inwoners met (ernstig) overgewicht
3. Aandacht voor kwetsbare groepen en onderliggende oorzaken

1. Gezonde school aanpak versterken
2. Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI)
3. Garant-polis voor minima
4. LEKker in je vel Culemborg
5. Gezonde leefomgeving

Gemeente Culemborg, GGD Gelderland Zuid, Santé Partners, Leefstijlcoaching de Betuwe, Koningin Wilhelmina College, Lek en Linge, vertegenwoordigers namens Sportakkoord, Ziekenhuis Rivierenland, Menzis.

Jeugd in Culemborg is weerbaar om gezonde keuzes te maken en is mentaal gezond

1. Voorlichting en vaardigheden versterken m.b.t. mentale gezondheid en weerbaarheid op school
2. Betere samenwerking tussen onderwijs - zorg - vrije tijd
3. Tijdig lichte ondersteuning bieden en betere signalering
4. Meer aandacht voor 'normaliseren' bij opvoeden en opgroeien

1. Gezonde school aanpak versterken
2. Vroegsignalering en ondersteuning in diverse settings
3. Effectieve inzet van erkende interventies
4. Betrekken van jongeren en peer education

Gemeente Culemborg, GGD Gelderland Zuid, Iriszorg, Sociaal Wijkteam, ELK Welzijn, Koningin Wilhelmina College, Lek en Linge, vertegenwoordigers namens Sportakkoord.

In Culemborg wordt middelengebruik (roken, alcohol) onder jongeren en volwassenen teruggedrongen

1. Rookvrije generatie in 2040
2. Overmatig alcoholgebruik verminderen, geen alcohol onder de 18 jaar
3. Verantwoord middelengebruik bij ouderen

1. Integrale aanpak roken; gericht op bewustwording, omgeving, beleid, ondersteuning bij stoppen met roken et cetera
2. Integrale aanpak alcohol; gericht op bewustwording, voorbeeldgedrag, verantwoorde verstrekking en handhaving, beleid, gezonde kantines et cetera
3. Helder op school
4. Trainen van professionals - signaleren en bespreekbaar maken
5. Aansluiten bij landelijke campagnes

Gemeente Culemborg, GGD Gelderland Zuid, Iriszorg, Koningin Wilhelmina College, Lek en Linge, vertegenwoordigers namens Sportakkoord, Santé Partners.

Culemborgse ouderen leven vitaal en zijn actief deel van de maatschappij

1. Culemborgse ouderen in de derde levensfase (na pensionering) voelen zich vitaal, participeren in de samenleving, zijn zich bewust van het belang van en hebben een gezonde leefstijl
2. Kwetsbare ouderen zijn in beeld en kunnen onder andere door goede samenwerking tussen zorg en sociaal domein zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving blijven wonen, met behoud van eigen regie

1. Vallen en vitaal bewegen
2. Eenzaamheid
3. Dementie, incl. mensen met migratieachtergrond
4. Woonzorganalyse

Gemeente Culemborg, GGD Gelderland Zuid, Iriszorg, Sociaal Wijkteam, Santé Partners, Leefstijlcoaching de Betuwe, ELK Welzijn, vertegenwoordigers namens Sportakkoord, Ziekenhuis Rivierenland, Menzis.

Startdocument

Het Culemborgse akkoord is tot stand gekomen in samenwerking met lokale sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en de gemeente. Sport en bewegen verbindt. Bewegen, sporten en spelen zorgt voor ontmoeting, draagt bij aan integratie en houdt mensen fit en gezond. Dat is de verbindende kracht van ons samen.

Samen hebben we ambities benoemd die ertoe moeten leiden dat meer inwoners gaan bewegen voor een gezonder en prettiger leven. Daarvoor gaan betrokken partners meer en slimmer samenwerken.

GEZAMENLIJKE AMBITIE

- ✓ Met plezier bewegen voor iedereen staat voorop
- ✓ Meer Culemborgers gaan deelnemen aan een voor hen passend aanbod.
- ✓ Denk groot, start klein!

SPORT EN BEWEGEN VOOR IEDEREEN IN CULEMBORG

De ambitie is dat iedere Culemborger een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen. Veilig, eerlijk en zorgeloos. Inclusief sporten en bewegen is vanzelfsprekend, net zoals een positieve sportcultuur. Belemmeringen vanwege leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, sekse, geaardheid of sociale positie nemen we weg.

De partners die samenwerken aan inclusief sporten en veilige sportcultuur willen:

- In de komende jaren wordt het sport- en beweegaanbod inzichtelijk en toegankelijk voor alle inwoners met behulp van een sportmakelaar en/of sportloket voor begeleiding en bemiddeling naar een passend aanbod.
- Sport en bewegen is een belangrijk middel om doelstellingen op het gebied van zorg, welzijn, gezondheid en leefbaarheid te behalen. We versterken de samenwerking tussen sport en welzijn om te komen tot meer bewegen en sporten en ondersteunen gecombineerde leefstijl interventies.
- Vitale sport en beweegaanbieders beschikken over deskundigheid en mogelijkheden om kwetsbare doelgroepen mee te laten doen. Daarvoor gaan vitale sportaanbieders de onderlinge samenwerking versterken.
- Vitale aanbieders, trainers en bestuurders zijn zich bewust van en worden getraind in omgang met gedragsregels. Trainers en begeleiders stellen het plezier en welzijn van de deelnemer boven de prestatie en winst. Ouders, begeleiders en verzorgers zijn positieve supporters.

KINDEREN EN JONGEREN BEWEGEN VAKER EN BETER

In Culemborg willen we dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren (0 tot 18 jaar) tenminste voldoen aan de beweegrichtlijn. Inzet is daarbij om dagelijks één uur te bewegen.

De partners die samenwerken aan vaardig in bewegen willen:

- Het plezier bij bewegen en sporten vergroten door te investeren in de kwaliteit van het aanbod. Bij aanbieders en scholen worden de sport- en beweegactiviteiten de komende jaren meer verzorgd door een sportdocent, combinatiefunctionaris en/of ander deskundig kader.
- De motorische vaardigheden binnen het basisonderwijs vergroten door vitale aanbieders meer in te zetten binnen schooltijd.

- De deelname aan beweeg- en sportactiviteiten vergroten in samenwerking met vitale aanbieders en/of in de openbare ruimte.
- Het bewustzijn van belang van bewegen in relatie tot gezondheid vergroten. Ouders, verzorgers, scholen en aanbieders zijn hierbij actief betrokken.

DE CULEMBORGSE SPORTERS EN EVENEMENTEN VORMEN EEN INSPIRATIE VOOR DE SAMENLEVING EN DE VERBINDENDE WAARDE VAN SPORT EN BEWEGEN

Culemborgs hart klopt! Een stad met evenementen en inwoners die bijzondere prestaties leveren. Zowel in de breedtesport als topsport! Sport- en bewegen is daarmee ook een inspiratie voor anderen.

De partners die samenwerken aan topsport en evenementen willen:

- We starten met de voorbereiding om te komen tot een gezamenlijke programmering, PR, communicatie en activiteiten.
- Beweegprestaties en topsporters komen meer in beeld en dragen actief bij aan sportbeleving in Culemborg.

DE ORGANISATIE EN FINANCIËN VAN VITALE AANBIEDERS ZIJN TOEKOMSTBESTENDIG EN VOORZIENINGEN ZIJN DUURZAAM EN FUNCTIONEEL

Culemborg zijn tal van sportverenigingen en sportbedrijven actief die er samen voor zorgen dat inwoners met plezier en enthousiasme kunnen sporten en bewegen. Alle betrokken vrijwilligers en professionals zorgen voor een breed en gevarieerd aanbod. Verenigingen en bedrijven bieden een plek waar mensen graag komen, om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Een plek waar het gezellig is en een gevoel van verbondenheid.

De partners die samenwerken aan vitale aanbieders en duurzame infrastructuur willen:

- Een toekomstvisie voor de verenigingen met daarin een aanzet tot marketing richting ledenwerving (doelgroepen), verhoging van diversiteit en het aantal vrijwilligers.
- Een toename van de kwaliteit in de scholing van het kader (trainers/begeleiders).
- Continuïteit in het flexibel aanbod zodat dit zoveel mogelijk passend is op de vraag.
- Organiseren van lokale verenigingsondersteuning
- Stappen zetten om de accommodaties verder te verduurzamen. Dit door een inventarisatie naar beschikbaarheid van accommodaties, behoefte aan verduurzaming en eventuele wensen (schoon en veilig, verbouw/nieuwbouw) te doen.